

llibertat

òrgan oficial antifeixista del consell municipal.

Mentre les grans potències van a discutir amb Hitler a domicili, els soldats espanyols segueixen defensant de debò la pau d'Europa.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Barcelona, 13 — Telèfon n.º 256

ANY III — Mataró dijous 29 setembre 1938 — NUM. 678

NÚMERO SOLT: 30 cts.
SUBSCRIPCIÓ: 4.00 PESSETES MES

Allò que es juga el món

Qui no s'adona que la qüestió dels sudetes, per important que sigui, ha estat ja sobrepassada temps ha, i que actualment es tracta del problema general de la llibertat dels homes i dels pobles? Les reivindicacions dels sudetes, que s'han convertit en exigències d'Alemanya, són el pretext de l'agressió dels Estats totalitaris, com el conflicte amb Sèrbia va ésser, l'any 1914, el pretext per a l'agressió dels imperis centrals.

L'objectiu d'Alemanya va molt més enllà de la zona pintada de vermell que figura en el mapa adjunt al memoràndum tramès a Praga. L'Alemanya nazi, d'acord amb la Itàlia feixista i amb el Japó militarista, vol ocupar la zona vermella i la verda i totes aquelles altres zones que li convinguin per a trencar d'un cop el forrellat feix, desdorbir mil·lenari, en el centre d'Europa, a l'empena germànica cap al Sud Oest.

I encara, per damunt de les ambicions territorials i econòmiques, té Alemanya l'ambició folia de domini al món, amb el concurs d'Itàlia i del Japó, i d'imposar-li les seves concepcions malalisses.

Ja no val a parlar de l'absurditat que Anglaterra i França i altres nacions es vegin llançades a la guerra per una disputa de races en un l'unyè país amb prou feines conegut. No. No és per això sol que les democràcies faran la guerra, si la guerra ve. Els Estats que, en tal cas hi intervinguin, faran més que defensar la llibertat de Txecoslovàquia agredida. Defensaran la llibertat pròpia i la de tots els homes i pobles.

El món es juga el seu esdevenidor per molts decennis i potser per segles. I es juga el seu esdevenidor nacional, no solament Txecoslovàquia, sinó cada un dels pobles vivents. Se'l juguen els de l'un costat i els de l'altre, i així mateix, baldament no ho vulguin, els que no són de cap costat.

La partida d'ara és molt més forta que la començada l'any 1914. I les seves conseqüències seran molt més transcendents. Duraran més, molt més de vint anys. I la major duració anirà acompanyada d'una major intensitat.

La fallida dels mètodes que les democràcies han seguit davant els Estats totalitaris, esdevé més evident i més dolorosa en aquests dies dramàtics. Fins al darrer moment, hom ha vacil·lat. Els esforços per mantenir la pau, mal orientats, han contribuït a augmentar els perills de guerra i a posar els Estats democràtics en una posició desfavorable i lamentable.

Hi ha a guanyar o a perdre la llibertat del món. Hi ha a guanyar o a perdre totes les llibertats dels homes i totes les llibertats dels pobles. I això pot guanyar-se o perdre's, tant si la guerra violenta esclata com si es conserva la pau material.

Pau en la llibertat, han de voler els pobles. Però si aquesta pau no fos possible, més val la guerra que l'esclavitud.

A. ROVIRA I VIRGILI

Lletres del front

Fortifiquem sense descans!

Fortificadors de tots els fronts! En peu de guerra. Que cada cop de pic sigui una vida que salvem dels nostres camarades que lluiten a les trinxeres; fortifiquem sense descans per a que l'enemic s'estavelli en les seves bàrbares escames, que és on dona a comprendre que no l'importa ni una ni mil vides dels seus soldats; on es veu també la seva criminalitat és en els bàrbars bombardeigs de la rera-guarda en la qual sempre resulten víctimes innocents criatures, dones i vells.

Penseu tots en els nostres fills, en els nostres pares i en els nostres vells i avis que moren metrallats com innocents criatures. Penseu també en les vostres futures companyes, les vostres promeses. Penseu que serien si ens vencen aquests traidors que estan venent el sòl de la nostra vòlguda

Pàtria. Penseu també què seria de nosaltres si anéssim a parar en les grapes de Hitler i Mussolini. Igualment penseu també que la fi de la guerra d'Espanya amb la victòria del feixisme seria el començament d'una monstruosa guerra mundial en la que nosaltres tindríem d'anar com esclaus del feixisme criminal.

Fortifiquem bé per a que l'enemic no avanci un pas més. Fem unes trinxeres inexpugnables per a anihilar a l'enemic, com s'ha fet a Llevant i a l'Ebre i com es fa a Extremadura.

Fortifiquem per a assolir la victòria final que cada dia és més pròxima.

Fortifiquem per a aconseguir la total alliberació de la nostra Pàtria envaïda.

Visca la nostra Independència!
Visca la República!
Morin els invasors!

F. BORDAS ROMAGOSA
Soldat del Batalló d'Obres i Fortificacions n.º 26, Sego na Companyia

La U.R.S.S. a l'aguait

El «Journal de Moscou» diu, sota el títol d'«Energia davant l'agressor» i en el seu número del 26 de setembre: «La situació continua essent extremadament fivant a l'Europa central. L'Alemanya feixista prossegueix sense descans llurs preparatius de guerra. Les tropes alemanyes es dirigeixen per deu línies ferroviàries a la frontera txecoslovaca. Hongria concentra igualment llurs forces armades a la frontera txecoslovaca. Polònia continua en la política de provocació en front la República txecoslovaca, concentrant tropes a la frontera, formant cossos de voluntaris feixistes, organitzant mítings en els quals els generals i coronels polacs llencen histèricament la consigna «A Praga».

No obstant, avui i després de la visita de Neville Chamberlain a Godesberg la situació difereix de la què es produí com resultat de la visita a Berchtesgaden. El factor decisiu que ha contribuït a purificar l'atmosfera a Praga, ha estat la dimissió del gabinet de Hodza i la substitució pel govern Syrový que decretà la mobilització general. La formació del nou govern txecoslovac ha estat un cop assestat a les forces que intentaven desmoralitzar el govern, minar i inclús paralyllitzar la resistència del poble txecoslovac.

La mobilització general que s'efectua a Txecoslovàquia és una poderosa atmosfera d'impetu patriòtic i que baix el punt de vista tècnic ha estat un èxit brillant, infligint un rude cop als plans de l'agressor.

La possibilitat d'un atac armat imprevist, durant el qual la mobilització txecoslovaca hauria hagut de fer-se sota les bombes dels avions feixistes, l'han perduda ja, l'agressor alemany i els seus còmplices. L'actitud enèrgica adoptada pel nou Govern txecoslovac ha obtingut l'efecte desitjat per les esferes governamentals dels països democràtics i sobretot pels petits països.

Les oscil·lacions de la situació europea

Entrevista transcendental a Munich

Europa es debat en uns moments de terrible angorxa, i es fan esforços per a evitar que es produeixi el cataclisme. La situació oscil·la a cada moment. Després del segon missatge del President Roosevelt, s'ha produït un fet veritablement sensacional: A les tres d'aquesta tarda es reuneixen a Munich Hitler, Chamberlain, Daladier i Mussolini. L'anunci d'aquesta entrevista ha produït estupor a tot arreu. Hi ha qui afirma que de l'entrevista en pot sorgir la guerra o la capitulació més gran de les democràcies.

Chamberlain i Daladier tenen una missió transcendental a realitzar. Cal confiar encara que no sacrificaran la dignitat de les democràcies en ares d'una pau passatgera que asseguraria per a més endavant la lluita en condicions més difícils.

Per altra banda, la resolució adoptada pel poble txecoslovac de defensar la inviolabilitat territorial i la independència política del seu país dona a Anglaterra, França i altres països una nova força al vast moviment de protesta contra la política de pactació amb l'agressor i per a l'organització de la resistència col·lectiva.

Les peticions presentades per Hitler durant la seva entrevista de Godesberg són, solament, una nova temptativa de desmembració de Txecoslovàquia. Com que la qüestió de l'existència de l'Estat txecoslovac havia estat debatuda a Godesberg i a Londres sense la participació de Txecoslovàquia, la Unió Soviètica, posant fermament i sistemàticament en obra la seva política de defensa de la pau i de fidelitat als seus compromisos internacionals, ha emprès una gestió que ha estat un advertiment per als agressors. El Govern de la U.R.S.S. ha considerat oportú i necessari advertir al Govern polonès que en el cas que Polònia cometés un acte d'agressió contra Txecoslovàquia, el Govern soviètic es veuria obligat a denunciar, sense previ avís, el tractat de «no agressió» signat entre la U.R.S.S. i Polònia.

Amb aquesta gestió el Govern soviètic mostrà un cop més la seva fidelitat a la lletra i a l'esperit dels tractats que ha signat. La cínica i desvergonyida resposta del Govern polonès a la declaració, plena de calma i dignitat, del Govern soviètic, prova clarament que els governants de Varsòvia han estat sorpresos en flagrant delict: preparaven en realitat, sota les ordres de Berlín, una agressió contra Txecoslovàquia.

La gestió del Govern soviètic de fet, una vegada més, amb les declaracions calumnioses dels agents del feixisme que han pretès que en aquests dies crítics per a Europa el Govern soviètic cercava pretextos per a eludir les seves obligacions.

Litvinov clarament i sense equívocs ha confirmat una vegada més la posició del Govern soviètic, en el curs de les seves dues intervencions a l'Assemblea de la Societat de Nacions i davant la seva Comissió Política. Adhuc després de l'acceptació pel Gabinet Hodza de l'últimàtum alemany anglo francès que incloïa la denúncia eventual del pacte soviètic txecoslovac, el Govern soviètic no ha adoptat cap pretext per a sostraure's als seus compromisos.

El Govern txecoslovac li preguntà si la U. R. S. S. es consideraria encara lligada pel pacte txecoslovac en el cas de noves exigències alemanyes i davant la decisió de Txecoslovàquia de defensar per les armes les seves fronteres, a la qual cosa el Govern soviètic respongué que si França prestava la seva ajuda en les condicions indicades pel Govern txecoslovac, s'aplicaria igualment el pacte soviètic txecoslovac.

La Unió Soviètica mostrà amb fet on han de cercar la seva salvació les nacions davant la catàstrofe que els amenaça: en el lletal compliment dels compromisos internacionals, en la defensa enèrgica de la pau, indivisible, en l'organització de la resistència col·lectiva davant l'agressor.

Dr. R. Perpinyà - Oculista

AJUDANT DEL DOCTOR LAPERSONE DE PARIS

MATARÓ

B. Darruti (St. Agustí), 55
Dissabtes, de 9 a 1

BARCELONA

Provença, 185, 1.º, 2.º entre Arribas i Univeralls
De 4 a 7 tarda

TELEFON 72654

A la memòria d'Antònia Forn

A tu, estimada companya i amiga Antònia, et dedico aquestes humils raelles, perquè no pot restar ignorat el que has fet i treballat durant aquest temps de lluita en el Sindicat en el qual militaves on has deixat una es-tel·la de treball i voluntat.

Darrerament a l'hospital, en l'assistència dels soldats ferits, complies la teva missió amb afecte, i fins havies donat sang de les teves venes per a guarir als germans víctimes de la metralla feixista.

La mort t'ha arrancat del nostre costat. Oh, malaguanyada Antònia, com et ploro i em dol que ens hagi deixat en plena joventut de la teua vida! El teu exemple no s'esborrará mai de la meua memòria.

A vosaltres, pares condolguets per tant irreparable pèrdua, la penyora del meu més sentit condol.

MONTSERRAT CLOTET

Informació local

CUPÓ DELS INVÀLIDS. — En el sorteig efectuat el dia 28, el premi de vint-i-cinc pessetes ha correspost al número 577.

Els números premiats amb tres pessetes són: 077, 177, 277, 377, 477, 677, 877, 977.

—**OXIGENANTE DE CARBONES,** producte Científico-Tècnic reconegut com el més formidable progrés de la termoquímica aplicada a la combustió. «Oxigenante de Carbones» estalvia quasi el 50 per cent de combustible. És aplicable a tota classe de carbons i llenyes (alzina, pi, plàtan, etc., etc.). Es ven a totes les Drogueries, Ultramarins i Ferreteries.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

Informació del dia

Barcelona

Comunicat oficial d'ahir

EXÉRCIT DE TERRA

FRONT DE L'EST.—Al sector de l'Ebre les tropes espanyoles, després d'un brillant contraatac, desallotjaren ahir l'enemic de la cota 371. Altres forces republicanes atacaren la cota 281, situada a les immediacions de la carretera general, i, després d'un acarnissat combat, la conquistaren, rebutjant els repetits atacs de les forces al servei de la invasió, recolzades per molts tancs, a les quals causaren extraordinari nombre de baixes.

Pel foc antiaeri foren abatuts un trimotor estranger i un caça «Fiat», que matallaven les nostres posicions. En combat aeri, els avions espanyols abateren 1 «Messerschmidt».

FRONT DE LLEVANT.—L'enemic realitzà cops de mà sobre alguna de les nostres posicions de la zona oriental. Tots foren totalment rebutjats.

FRONT DEL CENTRE — Fou rofundament rebutjat un intent enemic al sector de Lozoya.

FRONT D'ANDALUSIA.—Les tropes espanyoles continuen rebutjant tots els contraatacs enemics a Horno de la Cal, on sofriren els facciosos gran crebentament.

FRONT D'EXTREMADURA —Sense notícies dignes de menció.

Nomenament

El Diari Oficial de la Generalitat publica una ordre de Justícia nomenant al magistrat senyor Santiago Senils, cap dels Serveis de Justícia i Inspector de jutjats.—Fabra.

Multa

El Tribunal que entén en els delictes sobre subsistències, ha condemnat a l'Ajuntament de Polvoreda a 2.000 pessetes de penyora per infrac-

ció de les normes d'acaparament.—Fabra.

El President

El senyor Lluís Companys ha despatxat amb els alts funcionaris de la Presidència.

Ha rebut la visita de l'escriptor Eduard Zamacois, del Comissari de Propaganda, senyor Jaume Miravittles i l'Alcalde de Barcelona, senyor Hilari Salvadó, el qual anava acompanyat dels caps de totes les minories del Consistori barceloní.

Després el senyor Companys ha parlat amb els periodistes dient los que havia rebut diverses visites i que esperava el curs dels aconteixements.—Fabra.

El senyor Rauret

El sots-secretari de la Presidència, senyor Marí Rauret, ha rebut la visita del diputat al Parlament català, senyor Pau Romeva.—Fabra.

Al Parlament de la República

Al Parlament s'ha reunit, sota la presidència del senyor Martínez Barrio, la Comissió de Defensa, que presideix el diputat senyor Araquistain.

També sota la presidència del senyor Martínez Barrio s'han reunit els caps de les minories parlamentàries. A la reunió s'ha tractat de la propera sessió que han d'efectuar les Corts de la República.

Igualment s'ha reunit la Comissió de Govern Interior.

Després el senyor Martínez Barrio ha rebut la visita dels senyors Santaló, Barcia i Jauregui.—Fabra.

Estranger

La situació europea

Les absurdes exigències de Polònia

VARSOVIA.—El periòdic oficial «Gazeta Polska» al publicar la nova resposta del Govern polac a Praga, escriu:

«L'hora actual obliga a decisions ràpides, clares i radicals. La cessió territorial és davant tot la única decisió a prendre. Com ho declara el comunicat oficial del Govern de la República polaca, ha estat presentat a Praga un projecte de solució del problema. El poble polac reclama una resposta clara: sí o no».—Fabra.

Hongria fa marxa enrera

BUDAPEST.—L'agència telegràfica hongaresa comunica:

«Algunes agències estrangeres han publicat una informació afirmant que Hongria havia mobilitzat. Als cercles oficials es declara que a Hongria no s'ha decretat la mobilització i que a part de les mesures de mobilització posades en vigor a les regions frontereres a Txecoslovàquia, no ha estat presa cap altra mesura».—Fabra.

Satisfacció per una mesura

PRAGA.—La premsa acull amb satisfacció la tramesa a la frontera d'uns

destacaments especials els quals hom creu que acabaran amb els incidents que es venien registrant promoguts per bandes armades.—Fabra.

Reunió ajornada

ROMA.—La Reunió del Gran Consell Feixista anunciada pel dia primer d'octubre, ha estat ajornada fins el dia 6.—Fabra.

Suspensió de llicències

LONDRES.—S'ha publicat una disposició suspent l'exportació d'armes a tot el territori de la Gran Bretanya.—Fabra.

El que diuen a Berlin

BERLIN.—La nova de la celebració de la Conferència de Munich ha causat gran emoció a l'opinió. S'opina que amb ella el führer demostra els seus desigs de pau.

Es senyala que la Conferència té l'objecte de reconèixer un dret alemany.

La premsa fa extensos comentaris sobre la significació de l'entrevista. Un diari diu que està en joc no res menys que l'honor alemany i un altre afirma que Praga no es pot fer la il·lusió d'esperar més enllà del 1 d'octubre per a satisfer els punts senyalats pel führer.—Fabra.

A París

PARIS.—Tota la premsa comenta la reunió que ha de tenir lloc avui a Munich entre els quatre estadistes. Un rotatiu afirma que el Duce s'ha mostrat com un home d'Estat i bon europeu i que Chamberlain s'ha revelat de la falla d'un Ciarstone.

El «Figaro» diu que cal desitjar si guí trobada una sortida a la situació. La situació segueix essent seriosa i darrera Daladier hi ha tota la França. França és conscient i no es sortirà dels límits que li senyala els seus deures.

L'«Oeuvre» es pregunta què es pot esperar de l'entrevista. Diu que encara no es pot dir que s'hagi salvat res, però que tampoc està tot perdut.

«Le Peuple» considera que l'entrevista pot permetre una treva que ajorni la guerra, i que és precis no repetir les equivocacions que han portat a aquesta situació.—Fabra.

Resposta

BUENOS AIRES.—El President Benes ha contestat el missatge que li dirigí el President de la República Argentina.—Fabra.

La sortida de Chamberlain cap a Munic

LONDRES.—El senyor Chamberlain ha sortit de Downing Street a les 7,50 del matí. L'avió que el porta ha sortit del camp a les 8,30.

Abans de sortir el senyor Chamberlain ha dit: «De molt petit he dit moltes vegades: Si intentes una cosa i no ho aconsegueixes, torna a insistir-hi. Confio que de retorn pugui dir com Osbking a Pere IV: «Entre peregrines sortides hem recollit aquesta flor», que oferim a la causa de la seguretat».

L'acompanyen diversos funcionaris del «Foreign Office» entre els dues secretàries.—Fabra.

Missatge de Cárdenas

MÈXIC.—El President Cárdenas ha dirigit un missatge a Hitler i Benes exhortant los a fer tots els esforços per a la conservació de la pau.—Fabra.

Sortida de Daladier

PARIS.—El senyor Daladier ha sortit aquest matí cap a Munic, acompanyat del secretari del Departament de la Presidència i dos funcionaris especialitzats en política europea.—Fabra.

Mercedes Girabés Molins

Vda. de Calbo

falleció el dia 26 de los corrientes
a los 84 años

E. P. D.

Su afligida familia al comunicar a sus amistades tan sentida pérdida, suplican para la finada un pladoso recuerdo.

Mataró, 29 septiembre 1938

Atenció, Empreses Col·lectivitzades!

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'articulat del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.º En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:

a) b) c) d) e) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabals.

Art. 14.º A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabals, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legalitzacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisi, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estalvi de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propiament, sigui complimentat l'aperiti i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 15 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic
del Crèdit i de l'Estalvi

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.

Hostal Bonaventura Durruiti

splèndid servei de coberts i a la carta
Gran saló per a Banquets i Festes
Habltacions amb aigua corrent
i quartos de bany

Garatge en el mateix Hotel

R. Durruiti, 1 - Ferri Galan, 377 - Telfon 128

Per braguers, falxes,
mitges, aparells orto-
pèdics i demés

Preus reduïts

Casa Català

F. Galan, 322

Mataró

IMPRBMTA MINBRVA. — MATARÓ